

ere tilbøjelige til at se i Øjeblikket. De betragte det som en taktisk Manøvre over for Landstinget; nu vel, en ret uskyldig Ting; et Stykke Regeringstaktik; der ikke er saa farligt! Men der er den farlige Ting derved, at det binder, at den Dag; Tingets Flertal har vedtaget denne Kirkekommission, der skal stille Forslag om en Forfatning; ere vi bundne selv om vi derved have opgivet det Standpunkt, som Folketinget hidtil har staaet paa. Og det forekommer mig, at netop her viser Sagen med de gejstlige Retter dem, der ville tænke over Sagen, i hvilken Retning det er, vi stille. Ministeren sagde, at det er ikke tilfældigt, at han har taget det med, det er ikke tilfældigt, at han former det saadan, at denne Kirkekommission skal foreslaa en forandret Organisation af de gejstlige Domstole, og deri ligger ganske sikkert, at de gejstlige Domstole bevares.

Det er da ogsaa klart, at den Kirkekommission, vi faa, hvis Ministerens Ændringsforslag gaar igennem — den Kirkekommission, der dannes af disse 16 Læg-mænd, der, som jeg har udviklet, ingen-unde giver et særlig klart eller fyldigt Udtryk for Sogmenigheden, da de fremkomme fra Menighedsraadene, hvor Præsterne ere selvvalgte Formænd — den Kirkekommission, hvor Præster og Biskoper faa saa betydelig Indflydelse, vil ikke paa nogen Maade stille Forslag om de gejstlige Retters Ophævelse; det behøver man slet ikke at være bange for; det er der slet ikke Tale om, det vil ikke ske. Overhovedet kan man ganske rolig gaa ud fra, at det Forslag til en Kirkeforfatning, der fremkommer fra denne Kommission, her er Tale om at nedsætte, bliver ikke noget frisindet Forslag. Det bliver ikke noget Forslag, der vil kunne have Haab om Tilslutning her fra Tinget, hvis da de Anskuelser blive ved at raade her i Tinget, som i de sidste halvthundrede Aar have været raadende i denne Sal i kirke- lige Spørgsmaal. Denne Kommission vil aabenbart beholde de gejstlige Domstole. Derom er der ingen Tvivl. Men hvad betyder det? Det betyder altsaa, at vi stille i den Retning, at vi skulle have ikke en Folkekirke i den Forstand, hvori jeg tror, at Grundloven opfatter Ordet, nemlig en Folkets Kirke, men vi skulle have en af Statsmagten, af Folkemagten uafhængig Statskirke; for en Statskirke bliver det jo ved at være, naar den raader over Statens Gods, naar Præsterne ere Statens Embedsmænd. Men vi skulle altsaa have en af

Folkemagten, af Rigsdag og Regering uafhængig Statskirke; en autonom Statskirke med sine egne gejstlige Domstole, med sin egen Rettergang, sin egen Jurisdiktion. Det er et Stykke Middelalder, andet kan jeg ikke se, de gejstlige Domstole ere en Levning fra Middelalderen, fra Kirkestaten den Gang. Men det er rigtigt nok, at vil man have den Slags kirkelige Stat i Staten, saa maa man naturligvis ogsaa beholde dette Stykke Middelalder og saa omforme det efter denne ny, autonome Statskirkes hele Krav. Denne Domstol skal, som det ærede Medlem for Aalborg Amts 4de Valgkreds (Thomsen) udviklede, særlig have med Liv og Lære at gøre. Disse særlige gejstlige Domstole blive altsaa medbestemende i høj Grad og afgørende over for Læren. Det vil sige, at den autonome Statskirke, gennem den Organisation den faar, selv bliver Herre over, hvilken Lære der maa og bør følges inden for denne Statskirke. De se, i hvilken Grad det gaar imod det kirkelige Frihedskrav, som blev rejst af Grundtvig og har været hævdet af hans Venner, og som jeg indtil for nylig troede var det almindelige i dette Ting, nemlig Kravet om Lærefrihed. Kravet om Læretvangens og Præsteløffets Afskaffelse. Det er det, der har været krævet, og hidtil har det været saadan, at det er Regering og Rigsdag og i sidste Instans Højesteret, der har med den Sag at gøre. Det skal villig indrømmes, at der ikke er stor Lærefrihed inden for Folkekirken i Øjeblikket. Vi have set Præster blive afskedigede, fordi de have lært anderledes, end man mente var den rette Lære. Men sikkert er det, at det har været det kirkelige Frihedskrav, der har været baaret frem ogsaa af dette Tings Flertal. Kravet om, at der blev Lærefrihed, at de forskellige Retninger frit kunde røre sig, frit kunde brydes inden for Folkekirkens Ramme. Det maa ærede Medlemmer være klare over, at faa vi den autonome Statskirke, hvad der ganske sikkert vil blive foreslaaet, i hvert Fald fra denne Kommission, saa ville vi aldrig faa Lærefriheden. Vi faa her blandt andet gejstlige Domstole, der skulle fastsætte Læren, og det vil ganske sikkert gaa saaledes, at til de forskellige Tidspunkter vil en eller anden Retning tage Magten og fastsætte, hvilken bestemt Lære der skal føres. Den rummelige og taalsomme Folkekirke vil ikke længere være det Maal, vi stille imod, tværtimod, vi komme til at gaa i en helt anden Retning. Denne Sag med de gejstlige Domstole har derfor stor Betydning, synes